



Indianen van een 'pas ontdekte' stam in Brazilië, nabij de grens met Peru, richten hun pijlen op een overvliegende helikopter.

FOTO REUTERS

Indianen in Amazonegebied 'ontdekt'

Contact met anderen willen ze niet. Maar vanuit de lucht hebben miljoenen nu kennis gemaakt met een Indianengroep in het Amazonewoud.

Bas den Hond

Het is een prachtig beeld: van tussen enkele hutten in het oerwoud richten Indianen hun pijlen op wat plotseling boven hen vliegt. De kijker kan erbij lezen dat het een helikopter is waar ze zo van schrikken. Of die hen misschien wel uitdaagt, dat weet hij dan weer niet. Zoals hij ook niet direct kan weten waarom dit beeld opeens de wereldpers haalt, wat het de afgelopen dagen deed.

De foto's zijn gemaakt door Funai, het Braziliaanse agentschap voor de

Indiaanse bevolking van het land, in een reservaat voor Indianen dat langs de grens met Peru ligt. En ze zijn internationaal onder de aandacht gebracht door Survival International, een organisatie die zich inzet voor het lot van inheemse volkeren overal ter wereld.

„Daar gaan we weer”, dacht Peter Jorna, waarnemend voorzitter van het Nederlands Centrum voor Inheemse Volken toen hij de foto's zag. „Het oude liedje, er is een volk 'ontdekt'. Ik denk dat als die helikopter geland was, ze met die mensen in hun taal hadden kunnen praten. Er leven daar ongeveer vijftig volken aan Braziliaanse, en vijftig aan Peruaanse kant. Dat is in de jaren dertig van de vorige eeuw in kaart gebracht. Maar zoiets doet het natuurlijk goed als aftrap voor een internationale actie van je organisatie; van

Survival International dus. Jaloers ben ik daar niet op. Het zou mijn methode niet zijn.”

Als antropoloog – hij deed in 1985 onderzoek onder Indianen in Brazilië – keek Jorna vervolgens wel geïnteresseerd naar de details. „De vrouw is in het zwart, de kleur van rouw en zwarte magie.”

Contact leidt gelijk tot besmettelijke ziekten en doden

Inderdaad blijkt Funai al veel langer van het bestaan van deze groep Indianen op de hoogte te zijn. Schriftelijke bronnen noemen hen al in 1910, vertelde José Carlos Meirelles

van Funai tegen Braziliaanse media, en sinds 21 jaar worden zij en drie andere groepen van een afstand gevolgd. Bij het laatste 'bezoek' vanuit de lucht leken ze gezond, en in aantal toegenomen.

Volgens Funai en Survival International zijn de foto's het bewijs dat er werkelijk volken leven in het diepste Amazonewoud. Dat wordt vaak ontkend door bedrijven die hun oog hebben laten vallen op het tropische hout dat in zulke gebieden te winnen valt.

Na de ontdekking van een nieuwe indianengroep, of nadat een nomadische groep verhuisd is, wordt het gebied daarvan wettelijk verboden terrein zo lang de Indianen zelf geen contact blijken te wensen. Komt dat contact er wel, dan wordt de groep vaak meteen zwaar getroffen door besmettelijke ziekten waartegen de

leden geen weerstand hebben. Vaak overlijdt een op de vijf.

Funai wijst erop dat groepen zoals die op bovenstaande foto nu ook bedreigd worden door de komst van andere Indianen die uit Peru vluchten, waar de bescherming van dergelijke groepen in de praktijk een stuk minder goed geregeld is. Volgens Peter Jorna van het Centrum voor Inheemse Volken past dit in een behoefte van Brazilië om het blazoen op het gebied van de Indianen weer wat op te poetsen. „President Lula is zijn beloften op dat gebied niet nagekomen.”

En Survival International? Gisteravond was de website van de organisatie wegens de grote belangstelling beperkt tot één pagina, met daarop foto's van het dorp in het oerwoud. En een invulvakje voor het bedrag dat je zou willen doneren.

Trouw 31.1.2008